

توسعه گردشگری به داد مردم شرق اصفهان می‌رسد

سعیده احسانی راد
روزنامه‌نگار

سال ۱۴۰۰ براساس مصوبه هیأت وزیران، شهرهای «جرقویه»، «وَرزَنه»، «هَرزَند» و کوهپایه در شرق استان اصفهان به شهرستان ارتقا یافتند. این ۴ شهر با ۲۰۰ هزار نفر به‌واسطه کشاورزی و دامداری به آب زاینده‌رود وابسته هستند و با خشکسالی‌های مزمَن که گریبانگیر کشور شده مشکلاتی برای کشاورزان این محدوده ایجاد شده است. از آنجایی که این ۴ شهرستان در مسیر جاده ابریشم قرار دارند، با هزار اثر تاریخی و قدمتی که به دوران اسلامی تا قاجار برمی‌گردد، می‌تواند به محور گردشگری در استان اصفهان تبدیل شود و وابستگی مردم این ۴ شهر به کشاورزی و دامداری را کم کند.

شهرام امیری، کارشناس ارشد میراث فرهنگی و گردشگری استان اصفهان در گفت‌وگو با خبرنگار «ایران» به اقداماتی که برای توسعه گردشگری در این منطقه انجام گرفته، اشاره کرد و گفت: مرمت آثار تاریخی در مسیر جاده ابریشم، توسعه صنایع دستی در محدوده شرق اصفهان و نجات‌بخشی خانه‌های تاریخی با تغییر کاربری به اقامتگاه‌های بوم‌گردی از جمله اقدامات به منظور تبدیل این منطقه به محور گردشگری در شرق اصفهان است.

وی به ایجاد ۳۰ اقامتگاه بوم‌گردی و بازسازی قلعه‌های تاریخی منطقه اشاره کرد و افزود: کمک به توسعه گردشگری در شرق اصفهان و این چهار شهرستان از راهکارهای برداشتن فشار ناشی از خشکسالی از روی مردم منطقه است. برای معرفی و تبلیغ جاذبه‌های تاریخی و ارزشمند گردشگری ریزنی‌هایی با راه آهن جنوب کشور صورت گرفته تا ایستگاه‌ها در این مسیر افزایش یابد. برپایی جشنواره‌های گردشگری متعدد، ساخت ۲۴۰ دقیقه مستند گردشگری از این منطقه با عنوان «میراث کهن» از برنامه‌های دیگر برای جذب گردشگری و معرفی جاذبه‌های تاریخی و طبیعی این منطقه است. وی ادامه داد: اسناد و مدارک موجود از این منطقه حاکی از آن دارد که بخشی از جاده‌های فرعی جاده ابریشم از مسیر این ۴ شهرستان عبور می‌کردند و با توجه به آب و آبادانی در این مسیر، اکنون آثار تاریخی منحصر به فردی به چشم می‌خورد. آثار تاریخی این منطقه بیشتر مربوط به دورانی است که اصفهان به عنوان پایتخت امپراتوری ترکان سلاجقه انتخاب شد.

محمدآباد، ارگی که با هجوم افغان‌ها فتح نشد

امیری «ارگ محمدآباد» در شهر محمدآباد را یک اثر ارزشمند تاریخی دانست و خاطرنشان کرد: این اثر تاریخی در دوره صفوی با وسعت ۹ هزار مترمربع ساخته شده است که در برابر هجوم افغان به اصفهان فتح نمی‌شود. روستای «قارنه» با قدمت ۳ هزار و ۵۰۰ تا ۷ هزار سال بافت تاریخی ارزشمندی دارد. از جمله این آثار می‌توان به مساجد جامع «کاج»، «دشتی»، «هفت شویبه» و مسجد جامع «برسیان» اشاره کرد. منار «زبار» با قدمت ۸۰۰ سال در وسط بیابان از دیگر آثار تاریخی منحصربه‌فرد شرق اصفهان به شمار می‌آید.

ارگ «قورتان» دومین بنای خشتی بعد از ارگ بم

این کارشناس ارشد میراث فرهنگی و گردشگری استان اصفهان افزود: در ادامه مسیر زاینده‌رود روستای قورتان با یک ارگ منحصربه‌فرد تاریخی قرار دارد که دقیقاً زاینده‌رود از وسط روستا عبور می‌کند. ارگ زیبای قورتان بعد از بم دومین بنای خشتی ایران است که ۴ باغ و سه مسجد دارد. امیری به کاروانسراهای متعدد در مسیر این ۴ شهرستان اشاره کرد و گفت: کاروانسرای «سجری» از معروفترین آنهاست.

صداقت و سادگی را چاشنی میهمان‌نوازی کنیم

زهره توکلی
روزنامه‌نگار

ایرانی‌ها به میهمان‌نوازی معروف هستند. حتی در قدیم که هتل و مسافرخانه و... نبوده علاوه بر خانه‌ها، مکان‌هایی برای استراحت یا اقامت شبانه مسافران نظیر کاروانسراها در نظر گرفته شده بود. حالا این ویژگی فرهنگی به اضافه تدابیری برای توسعه گردشگری، به یکی از مهم‌ترین نیازهای گردشگران پاسخ می‌دهد: ایجاد مکان‌هایی ساده و صمیمی برای اقامت همراه با آرامش. درواقع با پیشرفت روزافزون تکنولوژی و باوجود هتل‌های مدرن و لوکس، شهرنشین‌ها به دلیل خسته شدن از زندگی پرهیاهو و ماشینی، همراه با آلودگی صوتی و... به‌دنبال مکان‌هایی هستند که در عین سکوت و آرامش، صمیمیت گذشته را داشته باشد. این همان اقامتگاه بومگردی است که قدمت آن به ۲ دهه گذشته برمی‌گردد. اما با اینکه بیش از ۲ دهه از راه‌اندازی این اقامتگاه‌های بومگردی در ایران می‌گذرد، استفاده از آنها در همه شهرهای بومگردی کشور مرسوم نیست و برخی از آنها به دلیل استفاده نکردن گردشگران، تعطیل شده‌اند. یکی از دلایل مهم آن بی‌تجربگی مدیران اقامتگاه‌ها بواسطه نبود آموزش‌های لازم است. کاری که برای شروع هر حرفه‌ای ضرورت دارد.

حضور دارند تا در خصوص حفاظت از محیط زیست مواردی را به مدیران یادآور شوند. ضرورت توجه به محیط زیست هم به این علت است که اغلب اقامتگاه‌های بومگردی در طبیعت و روستا قرار دارند. لذا حفاظت از محیط زیست و رعایت بهداشت در منطقه بسیار مهم است چون اگر آسیبی نظیر انباشت زباله و... به منطقه گردشگری وارد شود در مرحله نخست اقامتگاه بواسطه کاهش ورود گردشگر به منطقه دچار زیان می‌شود. به گفته وی، بزرگترین مشکل در حوزه بومگردی کشور، کپی کردن‌هایی است که تناسبی با آن منطقه گردشگری یا فرهنگ فرد گردشگر ندارد. وی تصریح می‌کند: به طور مثال در یکی از استان‌های اقامتگاهی، غذای محلی خاصی را به گردشگر داده یا در طراحی و ساخت اقامتگاه از کاهگل استفاده می‌کنند که مورد استقبال قرار گرفته است. حال آنکه اگر بقیه اقامتگاه‌ها در دیگر نقاط کشور هم بخواهند بدون توجه به شرایط منطقه یا فرهنگ گردشگر از همین نوع غذا یا همین طراحی در اقامتگاه استفاده کنند، کاملاً اشتباه است. نوآوری و خلاقیت لازمه فعالیت در حوزه بومگردی هر منطقه است.

مردانلو می‌گوید: متأسفانه بسیاری از افراد شاغل در حرفه‌های دیگر که به هر دلیلی در حرفه بومگردی فعال هستند، بدون اینکه آموزش‌های لازم را در خصوص این حرفه نظیر اطلاعات گردشگری، ویژگی‌های میزبان، رفتار با میهمان و... فراگرفته باشند، به این حرفه مشغول شده‌اند.

این گونه است که گردشگر وارد اقامتگاه بومگردی شهری می‌شود که می‌داند فلان دمنوش در آن مشهور است اما در اقامتگاه به جای اینکه از آن دمنوش معروف شهر برای پذیرایی از گردشگر استفاده شود از نوشیدنی انرژی زا یا برند خاص و... استفاده می‌شود. این یعنی اینکه هنوز بلد نیستیم چگونه به میهمان، بخصوص گردشگر خارجی، احترام بگذاریم.

طبقاتی که عدد ۳ دارد نظیر اعداد ۳ و ۱۳ مستقر شوند و اقامت در طبقات پایین‌تر را ترجیح می‌دهند. مردانلو می‌افزاید: چینی‌ها تمایل دارند به هر کشوری که می‌روند بتوانند غذای سنتی‌شان را تهیه کنند. بنابراین باید به اینها مجوز ورود به آشپزخانه را بدهیم چون آنها حتی برخی مواد غذایی نظیر ماهی خشک را همراه خود می‌آورند. وی می‌گوید: نکته مهم دیگری که موجب رونق بومگردی می‌شود این است که باید بومگردی‌ها از همان امکانات طبیعی و ساده خودشان استفاده کنند. یعنی به جای استفاده از خوراکی‌های غیرسنتی، از غذاها و نوشیدنی‌های محلی برای پذیرایی گردشگران استفاده شود. به طور مثال اگر این امکان را برای گردشگری خارجی فراهم کرده‌اید که خودش تخم مرغ‌های محلی را برای تهیه صبحانه جمع‌آوری کند، نباید گردشگر با تخم مرغ‌های دارای پرچسب یا مهر تاریخ تولید و انقضا و تصویر برند یک شرکت، مواجه شود. این یعنی ما در ارائه امکانات صداقت نداریم و تأثیر منفی در جذب گردشگر دارد. به گفته مردانلو، گردشگری فقط به غذا و اقامت محدود نمی‌شود بلکه در کنار آنها باید از دیگر جاذبه‌ها اعم از بازی‌های فکری، مکان‌های دیدنی و... هم برای جذب گردشگر بهره برد که یکی از کارهایی که در این دوره‌ها مطرح می‌شود، معرفی بازی‌های خاص است.

وی اضافه می‌کند: علاوه بر اینها باید آداب و رسوم و شرایط مردم بومی روستا در اولویت قرار داده شود و مدیران اقامتگاه‌ها باید هنگام رزرو، شرایط خاص منطقه را برای گردشگر توضیح دهند. توجه به این موارد نه تنها موجب کاهش جذب گردشگر نمی‌شود بلکه نشان می‌دهد که آن منطقه گردشگری، خاص است و گردشگران خاصی هم جذب این مناطق می‌شوند.

مردانلو اظهار می‌دارد: حفاظت از محیط زیست هم از دیگر مواردی است که فعالان بومگردی باید به آن توجه کنند. لذا در این دوره‌ها معمولاً ۲ نفر از دوستداران محیط زیست هم

اکولوژ یا خانه‌های بومگردی، اقامتگاه‌هایی هستند که با معماری بومی، بافت تاریخی و سیمای طبیعی منطقه سازگاری دارند و ضمن توجه به کیفیت، سعی می‌کنند بین گردشگر و جامعه محلی، تعامل ایجاد کنند. بنابراین گردشگران در کنار اقامت در خانه‌های محلی و برخورداری از فضای صمیمی با بومی‌های منطقه، با شیوه زندگی اقوام مختلف هم آشنا خواهند شد. با این همه، نداشتن اطلاعات کافی از راهکارهای جذب گردشگر و... موجب شده که بجز معدودی از اقامتگاه‌های بومگردی کشور در شهرهای استان‌های شمالی، بسیاری از این اقامتگاه‌ها، اغلب سال خالی از گردشگر باشند. از این‌رو مدتی است که دوره‌هایی با هدف انتقال تجربیات مدیران باسابقه اقامتگاه‌های بومگردی به افرادی که به تازگی وارد این حرفه شده‌اند، در سراسر کشور و به‌صورت محدود در حال برگزاری است. البته ۲ مورد از این دوره‌ها به‌صورت کشوری برگزار شد و مورد آخری در تیرماه بود. بهمن مردانلو، عضو هیأت مدیره بومگردی استان فارس که خود یکی از دعوت شدگان به این دوره‌ها برای انتقال تجربیات ۱۴ ساله خود در حوزه بومگردی ویژه بومگردی عشایر بوده است، در گفت‌وگو با «ایران» می‌گوید: آموزش به مدیران تازه وارد و انتقال تجربیات می‌تواند آنها را در جذب گردشگر بسیار کمک کند. اما این تجربیات شامل چه مواردی می‌شود؟ به گفته وی، آگاهی از شیوه رفتاری، خواسته‌ها و حتی باورهای ذهنی گردشگران بخصوص گردشگران خارجی در جذب گردشگر از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است.

به طور مثال، مدتی است که تجربه حضور گردشگران چینی را در اقامتگاه بومگردی دارم و متوجه شده‌ام که اگر مدیر اقامتگاهی می‌خواهد گردشگر چینی جذب کند باید بداند که اینترنت و آب جوش از درخواست‌های مهم چینی‌هاست که باید شرایط آن فراهم باشد. یا اینکه چینی‌ها طبق باورهای ذهنی خود تمایلی ندارند در

